

amaituten zan lekutik **Muxerratxe** (1982) edo **Muxerrari** (1919) izeneko atxeteginokoa, azken oneek barruan dagozala. Gaur egun moilea dagoan lekuan dago dalako Zarrakoa ori. Alanda ze, ara doan kaleari au izenau imini deusogu, bidetzat artuta. Aurrez aurre dago **Ansoarria** (1729) edo **Kurtzekoatxe** (1749) izenekoa, leengo Bermedo eta Bakio bien arteko azkenego munarria.

ZIITZALDE ko oinbidea: Ango leku-izena **Urzabal** izan arren, eta a padurea eta zati andi baten ziitzea be izan zan ezkerroan, oinezkoen bide orreri **Ziitzaldeko oinbidea** izena eritxi deusogu. Agos be **Ziitzea** (2000) leku-izena batu dogu bertarako.

ZUBIAURREKO ZUBIA: Zubi onetarako orain arte batu dogun izenik zaarrena dogu: **Gabantxoko zubia** (1576). **Esteponako zubia** (1732) izenagaz be ezaguna

izan zan. **Zubiaurreko zubia** (1908) izena, baina, aukeratu dogu egokientzat, alantxe da ezaguna gaur egun be.

ZUBILTEGI bidea: **Zubiltegi** (1884) eta **Zubiltegi-barrena** (1910) izeneko soloak Aldekoa (1704) aldeetxe-koak ziran eta **Zubilletasakona** (1889) **Gaubeka** (1636) baserrikoa. Bide barri ori **Zubiltegi** deritxen lur sailen ondo-ondoan egongo da. Bidean zear dagozan lurak, bertan eta beronen ondoan, beste batzuen artean, izen oneek daukez (1910): **Ibarra**, **Ibarrandikoa**, **Ibarguren**, **Ibarrrekosolo**, **Ibarreta**, **Ibarretako txantela**, **Ibaretamanusolo**, **Ibarretasolo**, **Ibarretasolonagusi**, **ibarretasolotxikerra**, **Ibarretatxikerra**, **Ibarretatxu**, **Ibarrondo**, **Ibar txu**. Aukeran bada, **Zubiltegi** izen zaarri eustea eritxi deusogu ondoen.

IÑAKI MARTIARTU

AFRIKA TA EGOALDE IZOZTUA

Europa'tik urrean dago Afrika eta iru bider aundiagoa da. XIX gizaldira arte ez zan Afrika-barrura sartu Europa'tarik, itxas-ertzeko lur beroetatik barrurago ez beintzat.

Ez eban ba ezagutzen Afrika eta oraindiño be lurraren garri-aldean dagozan baso baltzak ez dira ondo ezagutuak. Ba-dakigu lurralde euritsuak eta beroak dirala eta bertako zugatz-tantaiak oso aundiak. An gizakirik ez da bizi, bai sugeak, muskerrak eta kokodrilloak, baita iñurriak eta euliak be. Urtzen ez diran edurrak be ba-dagoz 6000 m. gora diran mendietan.

Lurraren garriaren iparraldera ta egoaldera zabaldi izugarriak dagoz zugatz barik eta bedar aundiz beterik, elefantez, jirafaz eta ipipotamoz jantzita. Leoiak eta panterak dira onein eiztari.

Alde bi orreik baiño iparrerago eta egorago basa-mortu bi dagoz, Sahara aundiena arriz eta arez beterik.

Iparraldean Nilo ibaiak buztiten dau Ejipto jentez bete, K.a. ko 3000n. urtean asita. Uri zarren ondakiñak agiri dira.

Lurrarte itxasoaren ertzean matsa ta igaleak dagoz ugari. Arabiarrek bereberakaz batera bizi dira. Gizon zuriak geienak.

Egoaldeko musturrean europar asko bizi dira eta meatzetan egiten dabe lan, urrea ta diamanteak aterateko. Lur-gaiñean azukre-kañaberak eta ekait-arlo zabalak dagoz.

Lurraren garri-aldearen sartaldean eta sortaldean

ez da bizi europar asko, baiña basapiztien eizarako (safarietarako) tokiak dira eta portuetan salerosketa dago ugari uri aundietan eta ortik datorkuz marfilla, zura, platanoa, kafea, kakaoa ta liñua.

Afrika legorra ta baltza dala esaten da eta bizilagun guitxi daukazela. Irutik bat baltzak dira.

EGO-ARDATZ-INGURUA

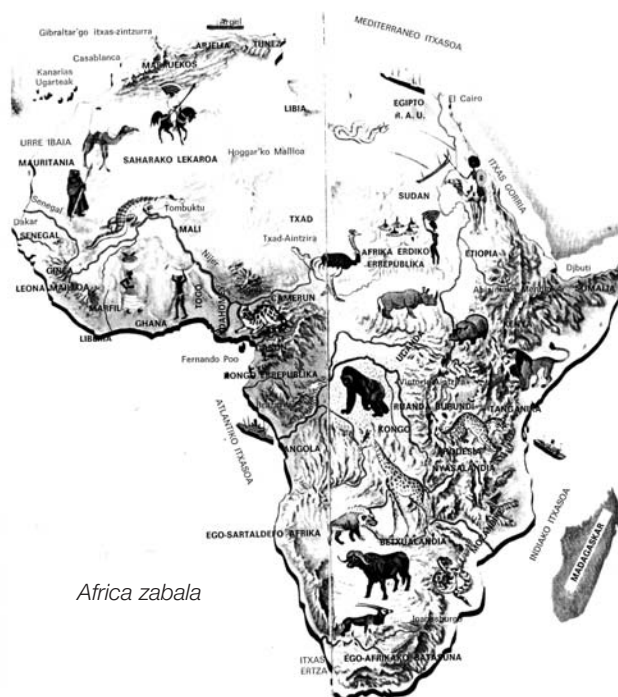
Ez dira eun urte gizakia egoaldeko lur izoztu edo leitura eldu dala.

An urterik erdia da gaua eta beste erdia eguna, ez dago udarik, ez izotz edo lei artean landararik, ez bedarrik. Piztiak gitxi: Fokak, itxas-otsoak, itxas-egaztiak, baleak eta pinguinoak.

Dana dala, eldu dira ara lur-aztertzaileak, ardatz-bururaino txakur eskimalak euren trineoakaz laguntzaile dabezela. Asko il ziran azkennera eldu barik, mendi bazterretan.

Azkenean, 1911n. urtean eldu ziran talde bi ego-ardatz edo "polo sur"era. 3000m. ko goierea eukan leku batera, Noruega'ko Amudsen buru zala talde bat eta Scott anglandarra buru ebala beste. Azkenengo au illebebe geroago eldu zan eta antxe il zan bere lagunakaz edur-ekaitzak jota.

Arrezkero asko joan dira eta jakintsuak txabolak egin dabez bertan luzaro egon eta giroa ezagutu eta aztertzeke.

Africa zabala

OLAZAR'tar Martin'ek